

Kvægdryrlægens stemme

Brug af antibiotika, gør-det-selv-kulturen og indsatsen for en fremtid i kvægpraksis er spørgsmål, der kalder på bevågenhed og refleksion i kvægpraksis, mener tre kvægdryrlæger, der her deler, deres tanker om, hvad der optager dem som kvægdryrlæger.

TEKST DYRLÆGERNE TROELS LØWIG LARSEN¹ OG DORTE BAY LASTEIN²

¹Dryrlæge, Project Manager, Boehringer Ingelheim Animal Health Danmark A/S
²Dryrlæge, ph.d., adjunkt, KU SUND



Kvægdryrlægens stemme er en ny klumme, der bringer tanker til torvs fra hverdagen i kvægpraksis. Hvilke store og små spørgsmål, overvejelser, glæder og bekymringer optager os som dryrlæger i vores daglige liv blandt folk og fæ? Denne og kommende klummer baserer sig på kortere eller længere anonyme interviews med kvægdryrlæger fra hele landet. Forfatterne har spurgt en række kvægdryrlæger: »Hvad optager dig som kvægdryrlæge?« og søgt at gengive svaret så ufortolket som muligt. Ytringerne i denne klumme er altså ikke udtryk for egne overvejelser eller holdninger, men udelukkende en formidling af kollegers svar på vores åbne spørgsmål. Vi har tilstræbt at få så bred en vifte af dryrlæger som muligt til at ytre sig.

Vi lever i spændende og omskiftelige tider. Nogle dagsordner omkring dyrevelfærd, antibiotikaresistens, indtag af oksekød og klimapåvirkning har stor relevans for os som fagfolk og for landmænd i den animalske produktion. Måske ligger bevågenheden på vores fagområde gemt lige under overfladen, fordi coronaen hænger og optager den offentlige debat.

Diskussionerne vil dog med stor sandsynlighed igen blive taget op, når pandemien har sluppet sit tag i os. Det er derfor nu, at vi har stille-tid til at reflektere over nogle af disse emner og blive bedre rustede, når hverdagen melder sig på ny. Til denne klumme har vi talt med tre kvægdryrlæger, der har indvilget i at dele deres tanker med os andre om, hvad der optager lige netop dem.

Antibiotikaforbrug på godt og ondt

En kollega fra praksis, »dryrlæge 1«, er helt på det rene med, at der findes regler for begrænsning af antibiotikaforbruget generelt og særligt for anvendelsen af bredspektrede kritiske antibiotika. Erfaringer fra dryrlæge 1's egen praksis viser tilmed, at behandlingsresultaterne ikke er blevet ringere ved brug af stort set udelukkende smalspektret antibiotikabehandling i kombination med et tiltagende fokus på understøttende behandling.

Bagsiden af medaljen er, at når brugen af visse mere bredspektrede antibiotika falder, vil de ofte blive taget af

markedet, og derved opfatter dryrlæge 1 det som at blive efterladt uden et lejlighedsvist nødvendigt terapeutisk hjælpemiddel. Det udvander dryrlæge 1's muligheder som terapeut over for enkeltdyret, og derved begrænses muligheden for at kunne varetage sit hverv på tilfredsstillende vis. Der kan være en risiko for, at dryrlægens rolle som behandler således undermineres i takt med begrænsningerne i de terapeutiske muligheder, og at vi, som stand, derfor mister et element af vores berettigelse i den animalske produktion.

Dryrlæge 1 opfatter det tilsvarende som kritisabelt, at visse interesseorganisationer har kunnet medvirke til at indføre begrænsninger i vores erhvervsområde i relation til medicinsk behandling, og derved har medført, at dryrlægen ikke kan leve op til at give det enkelte dyr den mest optimale behandling. Og det på trods af at der findes lovligt registrerede medikamenter til rådighed. Dryrlæge 1 opfatter det som en tilsidesættelse af fagligheden, og det giver nedsat arbejdsglæde ikke at kunne yde korrekt behandling, men i stedet måtte tilbyde aflivning, hvor en virksom behandling kunne have gjort en forskel.

Gør-det-selv-kulturens konsekvenser

En anden kollega fra praksis, »dryrlæge 2«, er optaget af de udfordringer og konsekvenser, som gør-det-selv-kulturen blandt landmænd og deres ansatte har og kan få. Dette er også for



år tilbage beskrevet af en anden kollega i Kvægposten fra Faggruppe Kvæg.

Situationen beskrives som »ustyrlig« af dyrlæge 2, der giver eksempler på, hvordan »kulturen« påvirker det daglige arbejde i praksis (færre akutbesøg), i vagtarbejdet (få opkald med dårligere prognoser), i rådgivningens data-analytiske elementer (elendig datakvalitet på behandlingsdata) og ikke mindst for erhvervet som helhed.

Dyrlæge 2 tænker, at det en form for »kollektivt bedrag eller fornægtelse«, der kan have uoverstigelige konsekvenser for hjemlige afsætningsmuligheder, eksportmarkeder og troværdighed for landbrugets animalske grene og for dyrlægestanden sekundært, hvis omfanget erkendes og dokumenteres udefra. Det føles næsten som om skyerne på himlen over praksisbilen bliver sorte og stormvejret er på vej.

Dyrlæge 2 overvejer, hvordan og hvem der kan, vil og tør råbe op, for det er jo hele sektorens levebrød, der kan stå på spil. Vi skal arbejde aktivt med problemet i stedet for at tie og vente, lyder meldingen. Dyrlæge 2 beskriver, hvordan der kan arbejdes struktureret og praktisk med en »infiltrerende« tilgang til problemet. Om at gå til ungdommen på landbrugsskolerne og prøve at forme dem til bedre at forstå de regler og rammer og årsager, der er bag fødevarerikkerhed, dyresundhed samt velfærd og medicinforbrug.

Dyrlæge 2 har gjort sig tanker om, hvorvidt kvægdyrlæger kan sælge en ydelse til landmænd gående ud på at

overtage mere ansvar og indføre 'projektledelse' som en service. Vil det være muligt for dyrlægen at tage ansvaret for elementer af produktion inden for eksempelvis kalvesundhed, celletal, salmonella-handlingsplaner og arbejde med uddannelse af personale? Værdien kunne blandt andet være forbedret diagnostik, behandling og opfølgning samt mere valid dataopsamling.

Fokus på koen og en sikker arbejdssituation

»Dyrlæge 3« er ung i faget og er pt. mest optaget af at gøre det bedste for den syge ko samt yde landmanden god service.

- Det er vigtigt at gøre det godt såvel for koen som for landmanden, så han har lyst til at få besøg igen en anden gang, lyder det fra dyrlægen, der oplever at få god støtte fra sine erfarne kolleger i praksis til både diagnostik og behandlinger og ikke mindst til opbakning over for landmændene.

- Det giver tryk i hverdagen med backup, og man føler sig aldrig alene.

Dyrlæge 3 tænker også på, om fysikken kan holde til arbejdet i stor-dyrspraksis. Det er til tider hårdt arbejde med tunge løft, store dyr, uma-gede arbejdsstillinger og mange timer i praksisbilen. Derfor står der øvelser og motion på skemaet for at holde kroppen i gang. Dertil kommer stor

opmærksomhed på at skabe sikre arbejdssituationer ude på gårdene. Dyrlæge 3 insisterer på at få fjernet eller fikseret løse dyr på staldgangen eller i boksen, inden arbejde iværksættes, og hjælpere instrueres i at bistå undersøgelser og behandlinger.

- Det medfører en mindre risiko for at komme til skade og sikrer samtidig en bedre kvalitet af arbejdet, siger Dyrlæge 3, der endnu ikke har oplevet, at landmænd har taget det ilde op at skulle hjælpe til – tværtimod har der kun været forståelse for det.

Og det er forhold, som er medvirkende til, at dyrlæge 3 også ser sig selv i kvægpraksis om 10-20 år.

” Dyrlæge 2 overvejer, hvordan og hvem der kan, vil og tør råbe op, for det er jo hele sektorens levebrød, der kan stå på spil.

Hvad tænker du?

Giv din kollegas tanke en tanke! Tænk du det samme? Har du et helt andet perspektiv? Er det vigtigt for os? Skal eller bør vi reagere? Hvis du gerne vil bidrage til klummens indhold, så ring eller skriv til Troels (2272 4979, tdyrlaeg@gmail.com) eller Dorte (2064 1151, dbl@sund.ku.dk), så kommer vi forbi ved lejlighed i løbet af året og lytter. ♦